

USTAVNI SUD CRNE GORE

Vlada Crne Gore je, na sjednici održanoj dana 18. marta 2021. godine, razmotrila **Inicijativu za pokretanje postupka za ocjenu ustavnosti odredaba čl. 17 i 197đ stav 2 Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju („Sl. list RCG“, br. 54/03, 39/04, 61/04, 79/04, 81/04, 29/05, 14/07, 47/07 i „Sl. list CG“, br. 12/07, 13/07, 79/08, 14/10, 78/10, 34/11, 40/11, 66/12, 36/13, 38/13, 61/13, 6/14, 60/14, 10/15, 44/15, 42/16, 55/16 i 80/20), koju je Ustavnom sudu Crne Gore podnijela Hasnija Simonović, predsjednica Udruženja sudija Crne Gore iz Podgorice, a Ustavni sud dostavio Vladi radi davanja mišljenja.**

S tim u vezi, Vlada daje sljedeće

MIŠLJENJE

U Inicijativi se ističe da osporene odredbe Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju nijesu u saglasnosti sa odredbama člana 8 stav 1 i člana 17 stav 2 Ustava Crne Gore, odnosno da su osporenim odredbama narušeni ustavni principi o jednakosti pred zakonom i zabrani diskriminacije po bilo kom osnovu, bez obzira na bilo kakvu posebnost ili lično svojstvo. U vezi sa iznijetim podnosilac predlaže da Ustavni sud donese odluku kojom će utvrditi da odredbe čl. 17 i 197đ stav 2 Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju nijesu u saglasnosti sa Ustavom.

U vezi sa istaknutim navodima ističemo sljedeće:

Odredbama člana 17 Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju propisano je da osiguranik stiče pravo na starosnu penziju kad navrši 66 godina života (muškarac), odnosno 64 godine života (žena) i najmanje 15 godina staža osiguranja (stav 1); 40 godina staža osiguranja i 61 godinu života (stav 2), odnosno kad navrši 30 godina staža osiguranja, od čega najmanje 20 godina efektivno provedenih na radnim mjestima na kojima se u rudnicima staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem (stav 3). Propisano je i da se pravo na starosnu penziju, u skladu sa stavom 3 ovog člana, može ostvariti do 31. decembra 2021. godine (stav 4).

Odredbom člana 197đ stav 2 ovog zakona propisano je da, izuzetno od odredbe člana 17 stav 1 ovog zakona, pravo na starosnu penziju osiguranik žena stiče kad navrši 15 godina staža osiguranja i:

- 1) u 2020. godini 61 godinu i devet mjeseci života;
- 2) u 2021. godini 62 godine života;
- 3) u 2022. godini 62 godine i tri mjeseci života;
- 4) u 2023. godini 62 godine i šest mjeseci života;
- 5) u 2024. godini 62 godine i devet mjeseci života;
- 6) u 2025. godini 63 godine života;
- 7) u 2026. godini 63 godine i tri mjeseci života;
- 8) u 2027. godini 63 godine i šest mjeseci života;
- 9) u 2028. godini 63 godine i devet mjeseci života.

Ustavom Crne Gore propisano je, između ostalog, da je zabranjena svaka neposredna ili posredna diskriminacija, po bilo kom osnovu (član 8 stav 1); da se prava i slobode ostvaruju na osnovu Ustava i potvrđenih međunarodnih sporazuma (član 17 stav 1); da je socijalno osiguranje zaposlenih obavezno i da država obezbjeđuje materijalnu sigurnost licu koje je nesposobno za rad i nema sredstava za život (član 67), da zakon mora biti saglasan sa Ustavom i potvrđenim međunarodnim ugovorima, a da drugi propis mora biti saglasan sa Ustavom i zakonom (član 145).

Iz navedenog proizlazi da je država ovlašćena da zakonom uredi sistem penzijskog i invalidskog osiguranja, kao i da u okviru istog uredi prava koja se obezbjeđuju u sistemu penzijskog i invalidskog osiguranja, uslove za njihovo sticanje, način njihovog ostvarivanja, krug osiguranika, organ koji o pravima iz penzijskog i invalidskog osiguranja odlučuje, postupak odlučivanja o pravima po ovom osnovu, sistem pravne zaštite, sistem finansiranja i druga pitanja od značaja za uređenje ove oblasti. Pri tome Ustav ne postavlja nikakve zahtjeve u odnosu na uređivanje navedenih pitanja, već ostavlja da se ta pitanja urede zakonom. To znači da je zakonodavac ovlašćen da, uređujući sistem u oblasti socijalnog osiguranja i drugih oblika socijalne sigurnosti, zakonom uredi oblast penzijskog i invalidskog osiguranja, što obuhvata i ovlašćenje da se zakonom propišu prava i obaveze po osnovu ovog osiguranja, kao i uslovi i način njihovog ostvarivanja, u skladu sa zakonodavnom politikom.

Saglasno tome, članom 17 stav 1 Zakona, koji je u materijalnim odredbama, propisani su opšti uslovi za ostvarivanje prava na starosnu penziju, dok je prelaznim odredbama Zakona propisano postepeno podizanje starosne granice za penziju, za osiguranike muškarce i žene (od starosne granice propisane ranijim zakonom do starosne granice propisane ovim zakonom). Tako je, članom 197đ stav 2 Zakona, kao prelazno rješenje, propisano postepeno podizanje starosne granice za penziju, za osiguranika ženu od po tri mjeseca. Ovakvo postepeno podizanje opšte starosne granice za žene, odnosno postupno podizanje uslova za sticanje prava na starosnu penziju (sa 61 godinu i 9 mjeseci na 64 godine života) od značaja je za ostvarivanje prava osiguranika žena na

starosnu penziju, pri čemu osiguranik žena odlučuje da li će ovo pravo da ostvari po osnovu člana 17 ili po osnovu člana 197đ stav 2 Zakona. Zbog postepene primjene Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju, uslovi za sticanje ovog prava razlikuju se za svaku godinu do pune primjene odredbi člana 17, koja će za žene biti 2029. godine.

Utvrđujući osporenim odredbama Zakona uslove pod kojima osiguranik stiče pravo na starosnu penziju ne povređuje se pravo građana na jednakost i ravnopravnost jer se ti uslovi i način ostvarivanja prava na starosnu penziju odnose jednako na sve osiguranike koji se nalaze u istoj pravnoj situaciji, odnosno na sve koji te uslove ispunjavaju.

Polazeći od navedenih razloga, mišljenja smo da su osporene odredbe Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju saglasne sa Ustavom Crne Gore, kao i da istima nijesu povrijeđena ustavna načela o zabrani neposredne ili posredne diskriminacije i načela o ostvarivanju prava i sloboda građana i jednakosti građana pred zakonom.

PREDSJEDNIK

Prof. dr Zdravko Krivokapić

